ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ «ΕΚΟΝΟΜΙΣΤ»

Τὸ κυπριακὸ θαῦμα

Ἀνωρθώθη ἡ οἰκονομία τῆς νήσου

ΣΕ ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΒΟΛΗ

ΛΟΝΔΙΝΟ (Ἰδ. Ὑπ.). Ἀνεξάντλητοι στάθηκαν οἱ ἔπαινοι πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο τῆς δοματικὲς ἐκείνες ὥρες τοῦ θανάτου του, τοῦ λαϊκοῦ προσκυνητοῦ καὶ τῆς ταφῆς του. Πολιτικοί καὶ διανοούμενοι, ἀρχηγοὶ κρατῶν καὶ μαζικὰ μέσα ἐνημέρωσεως, σὲ ὅλες τὶς χῶρες, σὲ Ἀνατολὴ καὶ Δύση, θεώρησαν χρέος τους νὰ ἀποτίσουν φόρο τιμῆς στὸν ἐθνάρχη καὶ στὸν ποιμενικό, συναγωνίστηκαν στὴν ἀναζήτηση τῶν διατυπώσεων ποὺ θὰ ἐκφράζανε μὲ μεγαλύτερη ἐπιτυχία τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου ποὺ στάθηκε ἡγέτης τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ στὶς δυσκολότερες καὶ πιὸ κρίσιμες ὧρες τῆς ἱστορίας του.

Μὰ, πίσω ἀπὸ ὅλους ἐκείνους τοὺς λόγους καὶ τοὺς χαρακτηρισμούς, διαφαινόταν κάτι τὸ ἀνησυχητικό: Ὅλα εἶχαν τὴ σφραγίδα τοῦ «ἐπικήδειου», ὅλα ἔμοιαζαν νὰ ἀπευθύνονται, σὰν ὕστατος χαιρετισμός, ὄχι μόνο στὸ Μακάριο, ἀλλὰ καὶ στὴν ἱστορία τοῦ νησιοῦ, ποὺ τέλειωνε, ποὺ ἔπαιρνε ἄλλο δρόμο πιὰ τώρα ποὺ ὁ ἐθνάρχης ἦταν νεκρός. Πίσω ἀπὸ τοὺς ἐπικήδειους, ἡ δυσπιστία γιὰ τὴν Κύπρο ποὺ ἄφηνε πίσω του ὁ Μακάριος: Ὁ πόλεμος τῶν ἐπιγόνων ποὺ θὰ ἀκολουθοῦσε, κατὰ κάποιο μοιραῖο τρόπο, καὶ θὰ ἐξασθενοῦσε τὴ διαπραγματευτικὴ θέση τῆς Κύπρου καὶ θὰ ἐξαντλοῦσε τὴν αὐτοπεποίθηση τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ, ἡ ἀναπάντεχη ἐνίσχυση τῆς θέσεως τῶν Τούρκων ποὺ θεριοῦνταν κι αὐτὴ σὰν «αὐτόματη» συνέπεια τοῦ θανάτου τοῦ Μακαρίου, ἡ ἀδυναμία τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου νὰ βροῦν ἄλλον ἡγέτη μὲ τὸ διεθνὲς κῦρος τοῦ Μακαρίου — ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα διαφαίνονταν, σὰν βεβαιότητες, πίσω ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους μὲ τοὺς ὁποίους οἱ ξένες προσωπικότητες καὶ ὁ διεθνὴς τύπος ἀποχαιρετοῦσαν τὸ Μακάριο.

Τώρα, ἕνα μῆνα μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μακαρίου, νέοι ἔπαινοι δημοσιεύονται. Ἔπαινοι ποὺ δὲν ἀπευθύνονται πιὰ στὸ νεκρὸ Μακάριο, μὰ στὴν ὁλοζώντανη πατρίδα του: Τὸ «κυπριακὸ θαῦμα» ἀφήνει ἀναυδους φίλους καὶ ἐχθροὺς καὶ ὑμνεῖται ἀπὸ τὶς στῆλες ξένων ἐπιθεωρήσεων τοῦ κύρους τοῦ βρεταννικοῦ «Ἐκόνομιστ». Οἱ φλεγματικοὶ Βρεταννοί, φειδωλοὶ σὲ ἀναγνωρίσεις καὶ ἐπαίνους, δὲν κρύβουν τὸ θαυμασμό τους γιαυτὸ ποὺ τιτλοφορεῖται «Τὸ θαῦμα τοῦ μικροῦ νησιοῦ».

Ἔναμῆνα μετὰ τὸ θάνατο τοῦ ἀρχιεπισκόπου, καμιὰ ἀπὸ τὶς προβλέψεις ποὺ ἔβλεπαν δυσοίωνο τὸ μέλλον τῆς Κύπου δὲν ἐπαληθεύθηκε: Τὰ πολιτικὰ κόμματα τοῦ νησιοῦ δὲν κήρυξαν τὸν πόλεμο τῆς διαδοχῆς. Ἔμειναν ἑνωμένα στὴν ἐπιδίωξη τῶν ἐθνικῶν στόχων καὶ ἡ διαφωνία τῶν πρώτων ἡμερῶν γιὰ τὸν τρόπο διεξαγωγῆς τῶν προεδρικῶν ἐκλογῶν, στάθηκε μιὰ διαφωνία ὑγιής, ποὺ εὔκολα ξεπεράστηκε γιὰ νὰ δώσει τὴ θέση της στὴ συνεννόηση. Ἔτσι, ἡ διεθνὴς θέση τῆς Κύπρου παρέμεινε πολὺ ψηλά. Μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ὁ Μακάριος πιὰ ὁ ἐκπρόσωπός της στὴ διεθνὴ σκηνή, μὰ ὁ κάθε ἐκπρόσωπος τῆς Κύπρου σήμερα μπορεῖ νὰ ἐμφανιστεῖ σὲ ὁποιαδήποτε διεθνὴ συνάντηση μὲ ὅσο κύρος περιέβαλε καὶ τὸ Μακάριο: Γιατὶ ἔχει πίσω του ὁλόκληρο τὸν ἑλληνισμὸ τοῦ νησιοῦ.

Συνηθισμένοι οἱ ξένοι νὰ πιστεύουν — ἢ νὰ διαδίνουν χωρὶς νὰ τὸ πιστεύουν — πὼς ἡ «πολιτικὴ φαγωμάρα» ἀποτελεῖ ἐθνικὸ γνώρισμα τῶν Ἑλλήνων, λησμόνησαν ἐκεῖνο ποὺ πραγματικὰ ἀποτελεῖ ἐθνικό τους χαρακτηριστικό: Πὼς οἱ Ἕλληνες ξέρουν πάντα νὰ νικοῦν τὸ βάρβαρο κατακτητή τους. Ἡ Κύπρος ἤρθε νὰ τοὺς τὸ θυμήσει. Δὲν ἔχει παρὰ νὰ διαβάσει κανεὶς τὸ ἄρθρο τοῦ «Ἐκόνομιστ» γιὰ νὰ πεισθεῖ πὼς οἱ Ἕλληνες τῆς Κύπρου χάραξαν γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὸ σύνορο ἀνάμεσα στὸν πολιτισμὸ καὶ τὴ βαρβαρότητα, κι αὐτὸ δὲ μποροῦν παρὰ νὰ τὸ δοῦν, καὶ νὰ τὸ ἀναγνωρίσουν, μὲ ἔκπληξη καὶ θαυμασμό, οἱ παλιοὶ κάτοχοι τοῦ νησιοῦ.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΔΕΟΣ

«Γιὰ τοὺς Ἑλληνοκύπριους οἱ οἰκονομικὲς συνέπειες ἀπὸ τὴ διαίρεση τοῦ νησιοῦ ποὺ ἐπέβαλαν οἱ Τοῦρκοι εἰσβολεῖς τοῦ 1974 ἦταν καταστροφικές: Ἡ ἀνασυγκρότηση ποὺ πέτυχαν ἦταν θαυματουργή», λέει ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ «Ἐκόνομιστ». Καὶ παραθέτει ὅλους ἐκείνους τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ συγκροτοῦν τὸ θαῦμα. Πρῶτα - πρῶτα, αὐτὰ ποὺ ἔχασαν οἱ Κύπριοι μέσα σὲ ἕνα μῆνα, ἀπὸ τὶς 20 Ἰουλίου 1974:

Ἔχασαν τὸ 40% τοῦ ἐδάφους τους ποὺ ἔδινε τὸ 70% τοῦ ἀκαθάριστου ἐθνικοῦ προϊόντος. Ἔχασαν τὸ 46% τῆς ἀγροτικῆς τους παραγωγῆς, τὸ 26% τῆς βιομηχανικῆς τους παραγωγῆς, τὸ 65% τῶν τουριστικῶν τους ἐγκαταστάσεων, τὸ 65% τῶν ἐκμεταλλεύσεων τοῦ ὀρυκτοῦ τους πλούτου. Ἔχασαν τὸ λιμάνι τῆς Ἀμμοχώστου, ποὺ διακινοῦσε τὸ 83% τῶν ἐμπορευμάτων, ἔχασαν τὸ ἀεροδρόμιο τῆς Λευκωσίας, τὸν μοναδικὸ ἐμπορικὸ ἀερολιμένα τοῦ νησιοῦ. Κι' ἀπέκτησαν 50.000 ἀνέργους, δηλαδὴ τὸ τέταρτο τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ 200.000 χιλιάδες πρόσφυγες, δηλαδὴ πάνω ἀπὸ τὸ τέταρτο τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ νησιοῦ.

Αὐτὰ ἔχασαν κι αὐτὰ «ἀπέκτησαν» οἱ Ἑλληνοκύπριοι, μέσα στὶς φοβερὲς μέρες τοῦ 1974. Χωρὶς νὰ λογαριαστοῦν οἱ νεκροί, οἱ τραυματίες, οἱ ἀγνοούμενοι, ὅλος ὁ ἀνθρώπινος πόνος ποὺ μένει σὰ μαῦρο σύννεφο, πάνω ἀπὸ τὸ νησί. Μὰ ἀπὸ δῶ ἀρχίζει τὸ θαῦμα, ποὺ τὸ ἐκθέτει πάλι μὲ τοὺς ἀριθμούς του ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς βρετανικῆς ἐπιθεωρήσεως. Μέσα στὰ τρία χρόνια ποὺ ἀκολούθησαν: «Ὁ τομέας τῆς βιομηχανίας κάλυψε πλήρως τὶς ἀπώλειές του. Κάπου 70 ἐπιχειρήσεις ποὺ ἦταν πολιότερα ἐγκατεστημένες στὸ βόρειο τμῆμα ξανάρχισαν νὰ λειτουργοῦν στὸ νότιο τμῆμα, ἀλλὰ καὶ 120 νέες ἐπιχειρήσεις δημιουργήθηκαν. Ἡ ἀγροτικὴ παραγωγὴ ἔφτασε στὸ 80% τοῦ παλιοῦ ἐπιπέδου της. Οἱ ἐξαγωγὲς ποὺ ἦταν 122 ἑκατομμύρια δολλάρια τὸ 1973, σήμερα ἀνέρχονται σὲ 214 ἑκατομμύρια δολλάρια. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τουριστῶν εἶναι μόνο κατὰ 25% χαμηλότερος ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τοῦ 1973, καὶ τὰ ξενοδοχεῖα εἶναι σταθερὰ γεμάτα.

Ἀπὸ τὸ νέο ἀεροδρόμιο τῆς Λάρνακας διακινεῖται ἴσος μὲ τὸ ἀεροδρόμιο τῆς Λευκωσίας ἄλλοτε ἀριθμὸς ἐπιβατῶν, ἐνῶ ὁ ὄγκος τῶν ἐμπορευμάτων εἶναι ὑπερδιπλάσιος ἀπὸ τὸν ὄγκο τῶν ἐμπορευμάτων ποὺ διακινήθηκε ποτὲ ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο τῆς Λευκωσίας. Οἱ 14 χιλιάδες πρόσφυγες ποὺ μένοὺν ἀκόμη σὲ σκηνὲς θὰ ἔχουν στεγαστεῖ ὡς τὸ τέλος τοῦ χρόνου. Τὸ ἀκαθόριστο ἐγχώριο προϊὸν αὐξήθηκε κατὰ 15% τὸ 1976, ἐνῶ ὁ πληθωρισμὸς ἦταν 4%.

Ποῦ ὀφείλεται αὐτὸ τὸ θαῦμα; Στοὺς Κύπριους, φυσικά, Στὴν ἀντοχή τους, στὸν ἀπίθανα καλὸ σχεδιασμό τους καὶ φυσικὰ στὸν παράγοντα ἐκεῖνο ποὺ ἤξερε νὰ ἐκφράζει καὶ νὰ συσπειρώνει τὸν κυπριακὸ λαό: τὸ Μακάριο. Ὁ Βρεταννὸς ἀνταποκριτὴς ἐπισημαίνει μὲ ἰδιαίτερη ἔμφαση τὶς ἐπιπτώσεις ποὺ εἶχε στὸ ἠθικὸ τῶν Κυπρίων τὸ γεγονὸς καὶ μόνο ὅτι ὁ Μακάριος βγῆκε ζωντανὸς ἀπὸ τὸ ἐναντίον του πραξικόπημα καὶ ἐπέστρεψε στὴν Κύπρο. Αὐτὸ — σημειώνει — ἔδωσε στὸ λαὸ τὸ αἴσθημα ὅτι ἡ χώρα τοὺς δὲν κατέρρευσε, ὅτι ἡ ζωὴ συνεχιζόταν, ὅτι εἶχαν καὶ πάλι κυβέρνηση Μακαρίου κι αὐτὸ τοὺς ἐμψύχωνε.

Ἀλλὰ καὶ σὰν Ἐθνάρχης ὁ Μακάριος ἐνέπνεε στὸ λαὸ τῆς Κύπρου τὴν πεποίθηση πὼς ἀποτελοῦσαν μιὰ οἰκογένεια, καὶ ὅλοι μαζὶ θὰ ἀντιμετώπιζαν τὴν καταστροφὴ καὶ θὰ ξανάχτιζαν τὴ χώρα τους. Πρωταρχικὸς ἀπὸ κάθε ἄποψη ὁ ρόλος τοῦ Μακαρίου, δὲν θὰ ξεπερνοῦσε ὡστόσο τὸ συναισθηματικὸ ἐπίπεδο ἂν δὲν βρίσκονταν ἄνθρωποι νὰ μετουσιώσουν σὲ πράξη αὐτὰ τὰ διάχυτα αἰσθήματα τῶν Κυπρίων, νὰ τὰ ὑλοποιήσουν χάρη σὲ ἕνα συστηματικὸ προγραμματισμό. Τὰ δύο προγράμματα ἐκτάκτου ἀνάγκης ὑπῆρξαν ἀποφασιστικὰ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Κύπρου.

Ἀλλὰ οἱ εἰδικότερες ἐπιλογὲς τῶν οἰκονομολόγων ποὺ ἐπανδρώνουν τὶς ὑπηρεσίες οἰκονομικοῦ σχεδιασμοῦ στάθηκαν ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχεῖς. Διαπίστωσαν ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι, ἐφ' ὅσον τὰ δύο στηρίγματα τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας πρὶν τὴν εἰσβολὴ — ἡ γεωργία καὶ ὁ τουρισμὸς — τὸ κέντρο βάρους τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἔπρεπε νὰ μετατεθεῖ στὴ βιομηχανία, καὶ ἡ βιομηχανία ἔπρεπε νὰ εἶναι κυρίως ἐξαγωγικὴ καὶ νὰ στηρίζεται στὴν ἔνταση ἐργασίας. Ἀκολούθησε ἡ ἀναζήτηση ἀγορῶν στὸ ἐξωτερικό, καὶ ὁ πλήρης ἀναπροσανατολισμὸς τῶν κυπριακῶν ἐξαγωγῶν: Ὡς τὸ 1974 τὰ δύο τρίτα τῶν κυπριακῶν ἐξαγωγῶν, ποὺ ἀποτελοῦνται κυρίως ἀπὸ ἀγροτικὰ προϊόντα, πήγαιναν στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη καὶ στὴ Βόρειο Ἀμερική. Τὸ 1976, ἀντίθετα τὰ δύο τρίτα τῶν κυπριακῶν ἐξαγωγῶν, ποὺ ἀποτελοῦνταν ἀπὸ βιομηχανικὰ καὶ ἀπὸ μεταποιημένα ἀγροτικὰ προϊόντα πῆγαν στὴ Μέση Ἀνατολὴ καὶ στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη.

Ἡ ἐξαγωγὴ εἰδικευμένης καὶ ἡμι-εἰδικευμένης ἐργασίας ἀπὸ τὴν Κύπρο στὴν Μέση Ἀνατολὴ στάθηκε ἐπίσης ἕνας ἀπὸ τοὺς παράγοντες ποὺ συνέβαλαν κατὰ τὸν εὐτυχέστερο τρόπο στὴ λύση τοῦ προβλήματος τῆς ἀπασχολήσεως καί, ταυτόχρονα, στὴν ἀνάπτυξη τῶν οἰκονομικῶν δεσμῶν μὲ τὶς πετρελαιοπαραγωγὲς χῶρες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχὴς ἦταν ἀκόμη ἡ ἀνάπτυξη πρώιμων ὁπωροκηπευτικῶν, ποὺ καλλιεργοῦνται σὲ ἐλάχιστα δαπανηρὰ θερμοκήπια καὶ ἀποστέλλονται στὶς ἀγορὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Παρ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἀνάπτυξη οἰκονομικῶν δεσμῶν μὲ τὸ ἐξωτερικό, ἡ Κύπρος δὲν εἰσάγει τὸν πληθωρισμὸ μὲ τὸν τρόπο καὶ μὲ τοὺς ρυθμοὺς ποὺ αὐτὸ συμβαίνει σὲ ἄλλες χῶρες. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὑπάρχει ἕνα ἀκόμη θαῦμα, ποὺ ὁ Βρεταννὸς ἀνταποκριτὴς τὸ ἀποδίνει τόσο στὸ πάγωμα τῶν μισθῶν, ποὺ ἐπιτεύχθηκε μὲ τὴν συνεργασία τῶν ἐργατικῶν ἑνώσεων καὶ τοῦ ΑΚΕΛ, ὅσο καὶ στὸ πανίσχυρο συνεταιριστικὸ κίνημα, στὶς περίφημες κυπριακὲς συνεργατικές, ποὺ ἁπλώνονται σὲ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς οἰκονομίας, ἀπὸ τὴν παραγωγή... ἀνθόνερου ὡς τὸ λιανικὸ ἐμπόριο τροφίμων. Μὲ τὶς 200 χιλιάδες μέλη τους οἱ συνεταιρισμοὶ ἀποτελοῦν «μιὰ οἰκονομία μέσα στὴν οἰκονομία» καὶ «μιὰ δεύτερη κυβέρνηση», κι ἀγκαλιάζουν ὅλες τὶς οἰκοκογένειες τῶν ἑλληνοκυπρίων. Αὐτή τους ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ διακλάδωσή τους στὸ λιανικὸ ἐμπόριο ἐμποδίζει τὴν ἄνοδο τῶν τιμῶν μὲ τρόπο ἀποφασιστικό, μιὰ ποὺ ἀπαλάσσει τὸ ἐμπόριο ἀπὸ ἕνα πλῆθος περιττῶν ἐπιβαρύνσεων.

Ἔτσι ἡ κυπριακὴ οἰκονομία, μοιράζεται σὲ δύο τομεῖς ποὺ ἀλληλοσυμπληρώνονται: στὸν ἰδιωτικὸ τομέα, ποὺ ἐνισχύεται μὲ ὅλα τὰ μέσα καὶ στὸ συνεταιριστικὸ κίνημα ποὺ ἐπίσης ἐνισχύεται. Ὁ συνδυασμὸς ἀποδείχτηκε εὐεργετικός. Ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἀναπτύσσεται καὶ ἀναπτύσσει τὴν οἰκονομία καὶ τὸ συνεταιριστικὸ κίνημα συμβάλλει τόσο στὴν παραγωγὴ ὅσο καὶ στὴ διανομή, χωρὶς τὴν παρεμβολὴ περιττῶν παραγόντων καὶ στὴν ἐπιβάρυνση τῶν προϊόντων μὲ παρασιτικὴ ἀντληση κερδῶν.

Ὁ εὐεργετικὸς ρόλος τῶν συνεργατικῶν ἀποδείχθηκε ἀκόμη καὶ σὲ θέματα ταχύτατης καὶ ἀποτελεσματικῆς ὀργανώσεως στὸν τομέα τῆς περιβάλψεως τῶν προσφύγων: Μὲ τὶς διακλαδώσεις του σὲ ὅλους τοὺς χώρους διανομῆς, τὸ συνεταιριστικὸ κίνημα ἀνέλαβε τὴ διανομὴ τῶν μηνιαίων ἐπιδομάτων καὶ τῶν κρατικῶν δανείων στοὺς πρόσφυγες, ἀπαλλάσσοντας ἔτσι τὴν κυβέρνηση ἀπὸ χρῆμα, κόπο καὶ σπατάλη δυνάμεων. Τὸ συνεταιριστικὸ κίνημα εἰσδύει μὲ ἐξ ἴσου ἀγαθὰ ἀποτελέσματα καὶ στὸ χῶρο τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ ἤδη ἑτοιμάζεται νὰ ἐπενδύσει γύρω στὰ 50 ἑκατομμύρια δολλάρια γιὰ τὴν κατασκευὴ βιομηχανικοῦ συγκροτήματος στὴν Πάφο.

Ἔτσι συνετελέσθηκε τὸ «θαῦμα» χωρὶς τὴν παρεμβολὴ θαυματουργῶν δυνάμεων. Στὴν Κύπρο ξαναβλέπουμε τὸ φαινόμενο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, μὲ τὶς τεράστιες ἀναγεννητικὲς δυνάμεις του, τὴν πολιτιστική του στάθμη καὶ τὸ ἀνθρωπιστικὸ πνεῦμα ποὺ τὸν διαποτίζει. Αὐτὸ εἶναι τὸ θαῦμα ποὺ βλέπουν σήμερα, τρία χρόνια μετὰ τὴν τουρκικὴ εἰσβολή, νὰ συντελεῖται στὴν ἀκρωτηριασμένη Κύπρο. Τὸ νησί, δίνει ἕνα πρότυπο ποὺ κανεὶς δὲ μπόρεσε νὰ τὸ δώσει ὡς τώρα. Καὶ αὐτὸ θὰ βαρύνει ἀφάνταστα στὶς διευθετήσεις στὸ χῶρο τῆς Μεσογείου. Ἤδη ὁ φιλοτουρκισμὸς ὡρισμένων δυνάμεων ὑποχωρεῖ μπροστὰ στὶς πιέσεις ποὺ ἀσκεῖ πάνω τους ἡ ἀνάπτυξη τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας καὶ τῶν δεσμῶν της μὲ τὶς οἰκονομίες ἄλλων χωρῶν τῆς Μεσογειακῆς λεκάνης καὶ πέρα ἀπ' αὐτήν.

Ἡ ἀναγνώριση ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὸ βρεταννικὸ «Ἐκόνομιστ», τὶς μέρες ἀκριβῶς ποὺ ἀναλαμβάνει ἐπίσημα τὴν προεδρία ὁ Σπῦρος Κυπριανοῦ, καὶ συζητεῖται τὸ Κυπριακὸ στὸν ΟΗΕ δὲν εἶναι ἕνα δῶρο. Εἶναι ἡ ἐπιβράβευση τῶν Κυπρίων, τῶν κόπων καὶ τῆς πίστης τους στὴ ζωὴ καὶ στὸν πολιτισμό.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΜΕΤΑΞΥ ΣΑΜΗΣ — ΙΘΑΚΗΣ — ΠΑΤΡΑΣ

ΕΚ ΠΑΤΡΩΝ	ΕΚ ΣΑΜΗΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ	
12.00 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	07.15 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ (ΚΑΙ ΚΕΡΚΥΡΑ)	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
20.30 ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ (Ο-ΧΛΗΡΑ)	16.00 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
ΤΡΙΤΗ	
11.00 ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	06.30 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
12.00 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	07.15 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ (ΚΑΙ ΙΘΑΚΗ)	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
20.30 ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	16.00 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
ΤΕΤΑΡΤΗ	
12.00 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ (ΚΑΙ Ι-ΘΑΚΗ)	07.15 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ	17.00 ΙΟΝΙΟΝ
21.00 ΙΟΝΙΟΝ	
ΠΕΜΠΤΗ	
12.00 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	07.15 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ (ΚΑΙ ΙΘΑΚΗ)	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
20.30 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	16.00 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	
11.00 ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	06.30 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
12.00 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ (ΚΑΙ ΙΘΑ-ΚΗ)	07.15 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ	16.00 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
20.30 ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ (Ο-ΧΛΗΡΑ)	17.00 ΙΟΝΙΟΝ
21.00 ΙΟΝΙΟΝ	
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	
11.00 ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	06.30 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
12.00 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	07.15 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ (ΚΑΙ ΙΘΑΚΗ)	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
20.30 ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	16.00 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ	
11.00 ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	06.30 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
12.00 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ (ΚΑΙ Ι-ΘΑΚΗ)	07.15 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
	08.45 ΙΟΝΙΟΝ
13.00 ΙΟΝΙΟΝ	16.00 ΑΓ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
20.30 ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ Κ. ΤΣΙΜΑΡΑ

ΤΗΛΕΦ. 277-783 & 270-948

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ Ο.Σ.Ε.-Κ.Τ.Ε.Λ.

ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ Ο.Σ.Ε

ΔΙ' ΑΘΗΝΑΣ: 5,20, 6, 6.30, 7, 7.30, 8, 9, 9,45, 10.30, 11,15 12.00, 12.45, 13.30, 14.15 15.00, 15.45, 16.30, 17.20, 17.45, 18.30, 19.15, 20.15, 21.00

ΔΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΝ: 7.00 μέσῳ Ἀθηνῶν, 9.30 μέσω Ρίου, 17.30 μέσῳ Ἀθηνῶν.

ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ Κ.Τ.Ε.Λ.

ΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΤΡΩΝ ΑΘΗΝΩΝ Ἐκ Πατρῶν: 5.30, 6.45, 8, 9, 10, 11.30, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19.45, 21.15. Ἐξ Ἀθηνῶν: 6.30, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19.30, 21.

ΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΤΡΩΝ — ΑΧΑΪΑΣ — ΠΥΡΓΟΥ. Ἐκ Πατρῶν 5.45, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 18, 30, 20.

ΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΤΡΩΝ — ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ. Ἐκ Πατρῶν: 7, 7.10, 14 Ἐκ Τριπόλεως: 7, 15.

Ἐκ Πατρῶν: Διὰ Καλάβρυτα 5.45, 7.10, 10, 13.10, 15.30. Διὰ Δάφνη 10.

ΓΡΑΜΜΗΣ ΠΑΤΡΩΝ — ΑΙΓΙΟΥ: 5.45, 7.30, 8.35, 9.35, 10 35, 11.35, 12.05, 12.30, 13.05 13.35, 14.15, 15.15, 16.05, 17 05, 18.05, 19.05, 20.05. Ἐξ Αἰγίου: 6.15, 6.50, 7.30, 8.30, 9 15, 10, 11, 12, 12.30, 13, 14.05 15, 16, 17, 18, 19, 20.05.

ΕΛΛΑΣ-ΙΤΑΛΙΑ

ΦΕΡΡΥ ΜΠΩΤ „ΓΕΩΡΓΙΟΣ"

4.000 ΤΟΝΝΩΝ

Ἀναχωρήσεις ἐκ Πατρῶν διὰ Μπρίντιζι στὶς 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 27 καὶ 29 Σεπτεμβρίου

Πληροφορίαι - εἰσιτήρια εἰς ἅπαντα τὰ γραφεῖα ταξιδίων 10% ΕΚΠΤΩΣΗ εἰς τὰ εἰσιτήρια ἀ—λέ—ρετοῦρ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΙΓΓΛΕΣΗ

Ὀθ. Ἀμαλίας 12, τηλ. 277.776, 277.676, 277.151

ΒΕΝΕΤΙΑ

στὴν πιὸ ὁμορφη πόλη τῆς ΙΤΑΛΙΑΣ καὶ στὴν καρδιὰ τῆς ΕΥΡΩΠΗΣ

ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ ΩΡΑ 18.00 ΑΠΟ ΠΑΤΡΑ

μὲ τὸ Ὑπερωκεάνειο

«ΠΑΤΡΙΣ»

24.000 ΤΟΝΝΩΝ

καὶ κάθε Δευτέρα ὥρα 12.00' κατευθεῖαν

ΑΓΚΩΝΑ

«Εἰδικὸς χαμηλὸς Ναῦλος γιὰ Φοιτητές»

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ — ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΑΞΙΔΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

"AQUARIUS,,

ΝΟΡΜΑΝ 1 — ΤΗΛΕΦΩΝΑ.

427-100 — 421-500 — 422-555 — ΠΑΤΡΑ

Μ)V ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ

Ἀναχωρήσεις ἐκ ΠΑΤΡΩΝ δι' ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ καθημερινῶς καὶ ὥρα 13.30.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

Α)ΦΩΝ ΙΓΓΛΕΣΗ

ΟΘΩΝΟΣ—ΑΜΑΛΙΑΣ 12

ΤΗΛ. 277-676, 277-776 καὶ 271-038

Ἐπισκεφθῆτε τὴν ΚΕΡΚΥΡΑ καὶ ΠΑΞΟΥΣ κάθε ΤΡΙΤΗ—ΠΕΜΠΤΗ—ΣΑΒΒΑΤΟ ΩΡΑ: 14.00 μὲ τὸ Νεότευκτο Πολυτελὲς, ταχύτητος 20 ΜΙΛΛΙΩΝ

F)B ΙΟΝΙΣ

Καθημερινὰ ἀναχωρήσεις ἀπὸ ΠΑΤΡΑ διὰ ΣΑΜΗ—ΙΘΑΚΗ ΩΡΑ: 14.00

ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ:

Γ. ΜΟΡΦΥ & ΥΙΟΣ

Ὄθωνος— Ἀμαλίας 6— Βότση 2

ΤΗΛΕΦ. 420-700, 421-183, 277-329

Διὰ τὴν ΑΓΚΩΝΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ — ΤΡΙΤΗ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ — ΣΑΒΒΑΤΟ

KARAGEORGIS LINES

ΤΑ ΠΟΛΥΤΕΛΗ ΦΕΡΡΥ — ΜΠΩΤ

F)B MEDITERRANEAN SEA

F)B MEDITERRANEAN SKY

Ταχύτης 17,5 μιλίων πλήρως κλιματιζόμενον μιᾶς θέσεως, μὲ πολυτελεῖς καμπίνας, πισίνας καὶ ἅπαντα τὰ μέσα δι' ἓν πολυτελές καὶ εὐχάριστον ταξίδι

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΑΤΡΩΝ

F)B MEDITERRANEAN SEA

Ἑκάστην ΔΕΥΤΕΡΑΝ 10ην Ἑσπερινὴν

Ἑκάστην ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ 0.2αν πρωϊνὴν

F)B MEDITERRANEAN SKY

Ἑκάστην ΤΡΙΤΗΝ 10ην Ἑσπερινὴν

Ἕκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ 0.2αν Πρωϊνὴν

Εἰς φοιτητὰς ἔκπτωσις 30%.

Εἰς ναυτικοὺς ἔκπτωσις 30%. Εἰσιτήρια μετ' ἐπιστροφῆς 10%.

ΠΛΗΡΟΦΟΡ